

**ПУТІВНИК ПО РІШЕННЯХ СУДУ ЄС:
тлумачення окремих положень актів *acquis* ЄС
(березень 2024 року)***

Путівник містить огляди рішень Суду ЄС, прийняті в березні 2024 року, що тлумачать окремі положення актів права ЄС.

Рішення Суду ЄС розглядаються як прецеденти та є частиною *acquis* ЄС. Окремі рішення Суду ЄС містять роз'яснення (тлумачення) правильного розуміння та застосування актів права ЄС й установчих договорів Союзу. Такі рішення є важливими в контексті імплементації положень права ЄС у національне законодавство.

Вивчення рішень Суду ЄС та інших інтерпретаційних документів ЄС щодо імплементації відповідних актів права ЄС є складовою аналізу відповідності зобов'язанням держави у сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Для ознайомлення з Путівником перейдіть за посиланням
<https://padlet.com/rservvru/acquis-2024-sgvcsbitwyb62tge>

ЗМІСТ

<i>Свобода, безпека та правопорядок</i>	4
<i>Оподаткування</i>	9
<i>Захист довкілля, прав споживачів та охорона здоров'я</i>	13
<i>Енергетика</i>	20
<i>Транспортна політика</i>	21

Свобода, безпека та правопорядок

Рішення Суду від 14 березня 2024 року (Справа С-46/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС) Вищого суду Будапешту (Угорщина)¹.

Предмет справи полягає у тому, що Вищий суд Будапешту вирішив призупинити провадження у справі за позовом місцевої адміністрації Уйпешту (четвертий дистрикт міста Будапешт) до Національного управління із захисту даних та свободи інформації (наглядний орган) щодо рішення, яким відповідач наказав видалити незаконно оброблені персональні дані, для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи слід тлумачити статтю 58(2)(c)(d)(g) Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) так, що національний наглядовий орган, здійснюючи свої повноваження щодо виправлення помилки, може наказати контролеру або обробнику персональних даних видаляти незаконно оброблені дані навіть за відсутності прямого запиту власника даних відповідно до статті 17(1) вищезгаданого Регламенту?

2. У випадку, якщо відповідь на перше запитання полягає в тому, що наглядовий орган може наказати контролеру або обробнику даних видалити незаконно оброблені персональні дані навіть за відсутності запиту власника даних, то чи належить це до виконання з огляду на те, що особисті дані були отримані безпосередньо від власника даних?

Висновки Суду.

Суд (П'ята палата) постановляє:

1. Статтю 58(2)(d)(g) Загального регламенту про захист даних слід тлумачити так, що наглядовий орган держави-члена має право, здійснюючи свої повноваження щодо виправлення, передбачені цими положеннями, наказати контролеру або обробнику видалити незаконно оброблені персональні дані. Навіть якщо жодного запиту з цією метою не було зроблено власником даних з метою здійснення своїх прав згідно зі статтею 17(1) цього Регламенту.

2. Статтю 58(2) Регламенту 2016/679 слід тлумачити так, що повноваження наглядового органу держави-члена видавати наказ про видалення незаконно оброблених персональних даних можуть застосовуватися як до даних, зібраних від власника даних, так і до даних, що походять з іншого джерела.

¹ JUDGMENT OF THE COURT (Fifth Chamber) 14 March 2024 (Case C-46/23, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Fővárosi Törvényszék (Budapest High Court, Hungary). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=1CFA8A0A53000384F4F048D0B8F7F390?text=&docid=283833&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=9129263>

Рішення Суду від 14 березня 2024 року (Справа С-752/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного адміністративного суду Фінляндії)².

Предмет справи полягає у тому, що Верховний адміністративний суд Фінляндії вирішив призупинити провадження у справі за позовом ЕР до Міграційної служби Фінляндії щодо рішення Міграційної служби про видворення громадянина ЕР з Фінляндії до Росії з міркувань захисту громадського порядку та безпеки для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи застосовується Директива 2003/109 від 25 листопада 2003 року щодо статусу громадян третіх країн, які є довгостроковими резидентами, про видворення з Європейського Союзу особи, яка в'їхала на територію держави-члена протягом періоду дії заборони на в'їзд, накладеної на цю особу, перебування якої в державі-члені було таким чином незаконним згідно з національним законодавством та яка не подала заяву на отримання дозволу на проживання в цій державі-члені, якщо особі було видано дозвіл на довгострокове проживання для громадян третіх країн в іншій державі-члені?

2. Якщо відповідь на перше запитання позитивна, то чи є стаття 12(1)(3) і стаття 22(3) Директиви 2003/109 настільки безумовними та чіткими у предметі справи, що на них міг посилатися громадянин третьої країни проти держави-члена?

Висновки Суду.

Суд (Друга палата) постановляє:

1. Статтю 22(3) Директиви Ради 2003/109/ЄС від 25 листопада 2003 року щодо статусу громадян третіх країн, які є довгостроковими резидентами, зі змінами, внесеними Директивою 2011/51/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11 травня 2011 року слід тлумачити так, що посилений захист від видворення, яким користуються громадяни третіх країн, які є постійними резидентами відповідно до цього положення, застосовується в контексті прийняття іншою державою-членом, у значенні статті 2(d) цієї Директиви, рішення вислати такого громадянина третьої країни з території Європейського Союзу, прийняте з міркувань громадського порядку або громадської безпеки. Таке можливо, коли, по-перше, перебування такої особи на території цієї держави-члена є порушенням заборони на в'їзд на цю територію, і, по-друге, коли особа не звернулася до компетентних органів цієї держави-члена щодо отримання дозволу на проживання відповідно до положень розділу III цієї Директиви.

2. Стаття 12(3) і стаття 22(3) Директиви 2003/109 зі змінами, внесеними Директивою 2011/51, повинні тлумачитися так, що дозволяється громадянину третьої країни, який є довгостроковим резидентом, посилатися на ці положення проти іншої держави-члена у значенні статті 2(d) цієї Директиви, якщо ця держава-

² JUDGMENT OF THE COURT (Second Chamber) 14 March 2024 (Case C-752/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Korkein hallinto-oikeus (Supreme Administrative Court, Finland). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283832&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=9129263>

член має намір прийняти рішення про видворення громадянина третьої країни з території Європейського Союзу з міркувань громадського порядку або громадської безпеки.

Рішення Суду від 7 березня 2024 року (Справа С-740/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 Договору про функціонування ЄС від Апеляційного суду Східної Фінляндії (Фінляндія)³.

Предмет справи полягає у тому, що Апеляційний суд Східної Фінляндії вирішив призупинити провадження щодо відмови національного суду надати дані про кримінальні вироки третьої сторони компанії Endemol Shine Finland Oy для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи є усна передача персональних даних обробкою персональних даних у розумінні статті 2(1) і статті 4(2) Загального регламенту про захист даних?

2. Чи можна публічний доступ до офіційних документів поєднати з правом на захист персональних даних відповідно до Загального регламенту про захист даних у спосіб, зазначений у статті 86 Регламенту, шляхом надання інформації про кримінальні вироки або правопорушення фізичної особи, з метою отримати інформації з судового реєстру осіб, якщо запит заявником подано усно?

3. Чи має значення для відповіді на питання 2 те, що заявник є юридичною чи фізичною особою?

Висновки Суду.

Суд (Шоста палата) постановляє:

1. Статтю 2(1) та статтю 4(2) Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних і скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент захисту даних) слід тлумачити таким чином: усне розголошення інформації про наявність кримінального провадження або завершене кримінальне провадження, в якій брала участь фізична особа, становить обробку персональних даних у значенні статті 4(2) цього Регламенту і підпадає під матеріальну сферу дії цього нормативного акта, якщо ця інформація є частиною системи зберігання або призначена для формування частини системи зберігання даних.

2. Положення Регламенту 2016/679, зокрема його статті 6(1)(e) і статті 10, повинні тлумачитися як такі, що забороняють розголошення даних щодо кримінальних засуджень фізичної особи, які містяться в інформаційній системі суду, будь-якій особі в усній формі з метою забезпечення публічного доступу до офіційних документів, незалежно від запиту особи щодо розкриття цих даних. При цьому не має значення, чи є ця особа юридична чи фізична.

³ JUDGMENT OF THE COURT (Sixth Chamber) 7 March 2024 (Case C-740/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Itä-Suomen hovioikeus (Court of Appeal, Eastern Finland, Finland). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283530&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=9129492>

Рішення Суду від 7 березня 2024 року (Справа C-604/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 Договору про функціонування ЄС від Апеляційного суду Брюсселя (Бельгія)⁴.

Предмет справи полягає у тому, що Апеляційний суд Брюсселя вирішив призупинити провадження у справі за позовом IAB Europe до Органу із захисту даних щодо рішення Судової палати Органу, ухваленого проти IAB Europe щодо ймовірного порушення положень Загального регламенту про захист даних, для попереднього вирішення таких питань:

1. (a) Чи слід статтю 4(1) Загального регламенту про захист даних у поєднанні зі статтями 7 і 8 Хартії основних прав Європейського Союзу тлумачити так, що рядок символів, який фіксує інтернет-переваги користувача у зв'язку з обробкою його або її особистих даних у структурованому та машиночитаному вигляді, становлять персональні дані в розумінні цього положення щодо таких випадків, коли: (i) галузева організація, яка надає своїм членам стандарт, згідно з яким організація інструктує як цей рядок повинен генеруватися, зберігатися та / або розповсюджуватися; (ii) сторони, які запровадили цей стандарт на своїх вебсайтах або у своїх програмах і, таким чином, мають доступ до цього рядка?

(b) Чи має значення, що запровадження цього стандарту означає, що цей рядок є доступною інформацією разом з IP-адресою?

(c) Чи веде відповідь на питання 1(a) і 1(b) до іншого висновку, якщо галузева організація, яка встановлює стандарт, не має законного доступу до персональних даних, які обробляються відповідно до цього стандарту його членами (видавцями, електронною комерцією, маркетингом, посередниками, постачальниками тощо)?

(2) (a) Чи повинні Стаття 4(7) і Стаття 24(1) Загального регламенту про захист даних у поєднанні зі статтями 7 і 8 Хартії основних прав Європейського Союзу тлумачитися так, що галузеву організацію, що встановлює такий стандарт, має бути класифікована як контролер даних, якщо така організація пропонує своїм членам стандарт для управління згодою, яка містить, на додаток до обов'язкової технічної основи, правила, що детально встановлюють як саме повинні зберігатися та поширюватися дані про згоду, які є особистими даними?

(b) Чи призводить відповідь на запитання 2(a) до іншого висновку, якщо ця галузева організація не має законного доступу до персональних даних, які обробляються в межах цього стандарту її членами?

(c) Якщо галузева організація, що встановлює стандарти, повинна бути призначена контролером або спільним контролером для обробки уподобань інтернет-користувачів, то чи поширюється ця (спільна) відповідальність галузевої організації, що встановлює стандарти, автоматично на наступні обробки третіми

⁴ JUDGMENT OF THE COURT (Fourth Chamber) 7 March 2024 (Case C-604/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the hof van beroep te Brussel (Court of Appeal, Brussels, Belgium). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283529&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&oc=first&part=1&cid=9129563>

сторонами, для яких були отримані інтернет-переваги користувачів, наприклад, цільова онлайн-реклама видавцями та постачальниками?

Висновки Суду.

Суд (Четверта палата) постановляє:

1. Статтю 4(1) Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних та про вільний рух таких даних, та скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент захисту даних) слід тлумачити таким чином: рядок, який складається з комбінації літер і символів, наприклад Рядок ПЗ (рядок прозорості та згоди), містить уподобання користувача Інтернету або програми, що стосується згоди цього користувача на обробку персональних даних, які стосуються його/неї, постачальниками вебсайтів або додатків, а також брокерами таких даних і рекламними платформами, є персональними даними в розумінні цього положення, якщо ці дані можуть бути пов'язані засобами з ідентифікатором, такий як ІР-адреса пристрою цього користувача, бо це дозволяє ідентифікувати суб'єкта даних. За таких обставин той факт, що без зовнішнього внеску галузева організація, яка володіє цим рядком, не може ані отримати доступ до даних, які обробляються її членами згідно з правилами, встановленими цією організацією, ані поєднати цей рядок з іншими факторами, не перешкоджає цьому рядку від створення персональних даних у значенні цього положення.

2. Статтю 4(7) і статтю 26(1) Регламенту 2016/679 слід тлумачити таким чином:

– по-перше, галузева організація (організація, яка пропонує своїм членам систему правил, встановлених щодо згоди на обробку персональних даних, та містить не лише обов'язкові технічні правила, але й правила домовленостей про зберігання та розповсюдження персональних даних, пов'язаних із такою згодою) має бути класифікована як «спільний контролер» для цілей положень з урахуванням конкретних обставин окремого випадку. Така організація впливає на обробку персональних даних для своїх власних цілей і визначає цілі та засоби такої обробки. Той факт, що така галузева організація сама не має прямого доступу до персональних даних, які обробляються її членами відповідно до цих правил, не перешкоджає їй мати статус спільного контролера для цілей цих положень;

– по-друге, спільний контроль цієї галузевої організації не поширюється автоматично на подальшу обробку персональних даних, що здійснюється третіми сторонами, такими як вебсайти або постачальники додатків, щодо переваг або уподобань користувачів з метою цільової онлайн-реклами.

Рішення Суду від 21 березня 2024 року (Справа С-10/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 Договору про функціонування ЄС від Районного суду Риму (Італія)⁵.

⁵ JUDGMENT OF THE COURT (Fifth Chamber) 21 March 2024 (Case C-10/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Tribunale ordinario di Roma (District Court, Rome, Italy). URL:

Предмет справи полягає у тому, що Районний суд Риму вирішив призупинити провадження у справі за позовом Спілки вільних видавців та авторів до Jamendo SA щодо посередницької діяльності відповідача в Італії про авторські та суміжні права для попереднього вирішення такого питання:

Чи потрібно тлумачити Директиву 2014/26 як таку, що виключає національне законодавство, яке зберігає доступ до посередницької діяльності в сфері авторського права виключно особам, які за визначенням, викладеним у цій Директиві, є організаціями колективного управління та виключають тих осіб, які класифікуються як незалежні органи управління авторських та суміжних прав, зареєстрованими в цій державі-члені або в інших державах-членах?

Висновки Суду.

Суд (п'ята палата) постановляє:

Стаття 56 ДФЄС у поєднанні з Директивою 2014/26/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про колективне управління авторським правом і суміжними правами та міжтериторіальне ліцензування прав на музичні твори для використання онлайн на внутрішньому ринку має тлумачитися таким чином: виключає законодавство держави-члена, яке загалом і повністю виключає можливість незалежних управлінських організацій авторських та суміжних прав, заснованих в іншій державі-члені, надавати свої послуги з управління авторським правом у цій першій державі-члені.

Оподаткування

Рішення Суду (Сьомої палати) від 21 березня 2024 року (Справа С-606/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного адміністративного суду Польщі)⁶.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 1(2) та статті 73 Директиви Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива 2006/112/ЄС)⁷ та подано у рамках провадження між Палатою податкової адміністрації та В. sp.j. (В. sp. z o.o.), яке стосувалося відмови податкових органів визнати факт надмірно сплаченого податку на додану вартість (ПДВ).

Верховний адміністративний суд вирішив призупинити провадження у справі та направив питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284082&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=9129711>

⁶ Judgment of the Court (Seventh Chamber) of 21 March 2024 (C-606/22 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Naczelny Sąd Administracyjny (Supreme Administrative Court, Poland). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284085&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

⁷ Council Directive 2006/112/EC of 28 November 2006 on the common system of value added tax. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32006L0112>

Чи повинні стаття 1(2) і стаття 73 Директиви 2006/112/ЄС і принципи нейтральності, пропорційності та рівного ставлення тлумачитися як такі, що виключають подібну практику з боку національних податкових органів, оскільки ця практика не дозволяє – на підставі відсутності національної правової бази та неправомірного збагачення – коригування суми ПДВ, що підлягає оподаткуванню, та податку на прибуток, якщо продаж товарів та послуг споживачам за завищеною ставкою ПДВ був зареєстрований за допомогою касового апарату та підтверджений касовими чеками, а не податковими накладними. При цьому ціна (валова вартість продажу) залишається незмінною в результаті такого коригування?

Висновки Суду.

Суд (Сьома палата) постановив, що статтю 1(2) та статтю 73 Директиви 2006/112/ЄС у поєднанні зі статтею 78(a) цієї Директиви, з урахуванням принципів фіскальної нейтральності, ефективності та рівного ставлення, слід тлумачити як таку, що виключає практику з боку податкових органів держави-члена, відповідно до якої коригування належного до сплати ПДВ, здійснене шляхом подання податкової декларації, забороняється у випадках, коли товари та послуги були поставлені за надто високою ставкою ПДВ на тій підставі, що на ці операції були видані касові чеки, а не рахунки-фактури.

Навіть за таких обставин особа, яка помилково застосувала завищену ставку ПДВ, має право подати заяву на відшкодування до податкових органів відповідної держави-члена. У свою чергу податкові органи можуть посилатися на неправомірне збагачення з боку такої особи, якщо вони встановлять, що незаконно стягнений податок був відшкодований.

Рішення Суду (Третьої палати) від 7 березня 2024 року (Справа С-341/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного касаційного суду (Італія))⁸.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 9(1) та статті 167 Директиви Ради 2006/112/ЄС, а також принципів нейтральності ПДВ, пропорційності, захисту законних очікувань і правової визначеності та було подано у рамках провадження між Feudi di San Gregorio Aziende Agricole Spa та Податковим агентством щодо реалізації права на відшкодування ПДВ.

Верховний касаційний суд вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи слід тлумачити статтю 9(1) Директиви Ради 2006/112/ЄС як таку, яка означає, що в статусі платника податку, а отже, і в праві на відрахування сплаченого «вхідного» ПДВ або відшкодування сплаченого «вхідного» ПДВ, може бути

⁸ Judgment of the Court (Grand Chamber) of 7 March 2024 (C-341/22 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Corte suprema di cassazione (Supreme Court of Cassation, Italy). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283525&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&oc=first&part=1&cid=2694164>

відмовлено, якщо протягом трьох років поспіль відповідні операції, здійснені для цілей оподаткування ПДВ, мають вартість, яка не вважається співмірною (є занадто низькою) із тією, яка може бути очікуваною відповідно до критеріїв, попередньо визначених законом, та яку можна обґрунтовано очікувати від наявних активів, і відповідна фізична або юридична особа не може для виправдання цього факту продемонструвати наявність об'єктивних обставин, які призвели до такого результату?

2. У разі негативної відповіді на перше запитання, чи виключає стаття 167 Директиви Ради 2006/112/ЄС загальний принцип нейтральності ПДВ та загальний принцип про те, що будь-яке обмеження права на відрахування ПДВ повинно бути пропорційним і виключати положення національного законодавства, згідно з якими у праві на відрахування «вхідного» ПДВ, сплаченого при купівлі, або на відшкодування такого ПДВ, або на використання такого ПДВ у наступному податковому періоді може бути відмовлено, якщо протягом трьох послідовних податкових періодів відповідні операції, здійснені для цілей оподаткування ПДВ, мають вартість, яка не вважається співмірною (є занадто низькою) із тією, яка може бути очікуваною відповідно до критеріїв, попередньо визначених законом, та яку можна обґрунтовано очікувати від наявних активів і відповідна фізична або юридична особа не може для виправдання цього факту продемонструвати наявність об'єктивних обставин, які призвели до такого результату?

3. У разі негативної відповіді на друге питання, чи виключають принципи права ЄС щодо правової визначеності та захисту законних очікувань положення національного законодавства, відповідно до яких у праві на відрахування «вхідного» ПДВ, сплаченого при купівлі, або на відшкодування такого ПДВ, або на використання такого ПДВ у наступному податковому періоді може бути відмовлено, якщо протягом трьох послідовних податкових періодів відповідні операції, здійснені для цілей оподаткування ПДВ, мають вартість, яка не вважається співмірною (є занадто низькою) із тією, яка може бути очікуваною відповідно до критеріїв, попередньо визначених законом, та яку можна обґрунтовано очікувати від наявних активів, і відповідна фізична або юридична особа не може для виправдання цього факту продемонструвати наявність об'єктивних обставин, які призвели до такого результату?

Висновки Суду.

Суд (Третя палата) постановив, що:

1. Статтю 9(1) Директиви Ради 2006/112/ЄС слід тлумачити як таку, що не може призвести до відмови особі в статусі платника ПДВ, якщо ця особа протягом певного податкового періоду здійснює операції, які підлягають оподаткуванню ПДВ, і економічна вартість яких не досягає встановленого національним законодавством порогу, що відповідає прибутковості, яку можна обґрунтовано очікувати від активів, якими володіє ця особа.

2. Статтю 167 Директиви 2006/112/ЄС та принципи нейтральності і пропорційності ПДВ повинні тлумачитися як такі, що виключають національне

законодавство, згідно з яким платнику податку відмовляють у праві на відрахування «вхідного» ПДВ через те, що операції, які підлягають оподаткуванню «вихідним» ПДВ вважаються недостатніми.

Рішення Суду (Третьої палати) від 14 березня 2024 року (Справа С-336/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Фінансового суду Дюссельдорфа (Німеччина)⁹.

Предмет справи.

Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 1(2) Директиви Ради 2008/118/ЄС від 16 грудня 2008 року про загальні положення щодо акцизного збору та скасування Директиви 92/12/ЄЕС (далі – Директива Ради 2008/118/ЄС)¹⁰, а також статті 14(1)(b)(c) статті 14(2)(1) та статті 14(3) Директиви Ради 2011/64/ЄС від 21 червня 2011 року про структуру та ставки акцизного податку, що застосовуються до тютюнових виробів промислового виробництва (далі – Директива Ради 2011/64/ЄС)¹¹ та було подано у рамках провадження між f6 Cigarettenfabrik GmbH & Co. KG та Головним митним управлінням міста Білефельд щодо законності застосування з 1 січня 2022 року додаткового податку на додаток до акцизного податку на нагрітий тютюн, вироблений цією компанією.

Фінансовий суд Дюссельдорфа вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи слід тлумачити статтю 1(2) Директиви Ради 2008/118/ЄС як таку, що виключає національне законодавство про стягнення акцизного податку з тютюнових виробів, що нагріваються, яке передбачає, що на додаток до податкової ставки на тютюн для люльки стягується додатковий податок, який становить 80 % від суми податку на сигарети за вирахуванням суми податку на тютюн для люльок?

2. Якщо додатковий податок на тютюн, що нагрівається, не є іншим непрямим податком на акцизні товари для певних цілей у значенні статті 1(2) Директиви Ради 2008/118/ЄС, то чи слід тлумачити статтю 14(3) Директиви Ради 2011/64/ЄС як таку, що виключає національне законодавство про стягнення акцизного податку з нагрітого тютюну, яке передбачає (в частині розрахунку податку), що на додаток до ставки податку на тютюн для люльок стягується додатковий податок, який становить 80 % від суми податку на сигарети за вирахуванням суми податку на тютюн для люльок?

3. Якщо додатковий податок на нагрітий тютюн не є іншим непрямим податком на підакцизні товари для певних цілей у розумінні статті 1(2) Директиви

⁹ Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 14 March 2024 (C-336/22 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Finanzgericht Düsseldorf (Finance Court, Düsseldorf, Germany). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283823&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2694164>

¹⁰ Council Directive 2008/118/EC of 16 December 2008 concerning the general arrangements for excise duty and repealing Directive 92/12/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0118>

¹¹ Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco (codification). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/64/oj>

Ради 2008/118/ЄС: чи повинен пункт (b) першого підпункту статті 14(1) та пункт (c) першого підпункту статті 14(2) Директиви Ради 2011/64/ЄС тлумачитися як такий, що виключає національне законодавство про стягнення акцизного податку з нагрітого тютюну, який передбачає, що в частині обчислення податку, податок визначається за адвалорною ставкою та спеціальною ставкою податку на основі ваги та визначеної кількості рулонів тютюну?

Висновки Суду.

Суд (Третя палата) постановив:

Статтю 1(2) Директиви Ради 2008/118/ЄС слід тлумачити як таку, згідно з якою поняття «інші непрямі податки на підакцизні товари спеціального призначення» охоплює додатковий податок, що застосовується до тютюну для нагрівання, розмір якого становить 80 % від акцизу, що застосовується до сигарет, за вирахуванням суми акцизного податку, що застосовується до такого тютюну для нагрівання.

Захист довкілля, прав споживачів та охорона здоров'я

Рішення Суду (П'ятої палати) від 14 березня 2024 року (Справа C-536/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Ландгеріхт Равенсбург (Регіональний суд, Равенсбург, Німеччина)¹².

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 25(3) Директиви 2014/17/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 4 лютого 2014 року про кредитні договори для споживачів, що стосуються житлової нерухомості, і внесення змін до Директив 2008/48/ЄС та 2013/36/ЄС та до Регламенту (ЄС) № 1093/2010 (далі – Директива 2014/17)¹³ та подано в рамках провадження між MW та CY, двома споживачами, які проживають у Німеччині, з одного боку, та VR Bank Ravensburg-Weingarten eG, кредитною установою, заснованою в Німеччині («VR Bank»), з іншого боку, щодо позову про стягнення компенсації, виплаченої у зв'язку з достроковим погашенням споживчого кредиту, пов'язаного з житловим нерухомим майном.

Регіональний суд Равенсбургу Німеччини вирішив призупинити провадження у справі та передати на розгляд Суду ЄС для винесення попереднього рішення наступні питання:

1. Чи слід тлумачити поняття «справедливої та об'єктивної компенсації ... за можливі витрати, безпосередньо пов'язані з достроковим погашенням» у статті

¹² Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 14 March 2024 (C-536/22 request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Landgericht Ravensburg (Regional Court, Ravensburg, Germany). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283830&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

¹³ Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010 Text with EEA relevance. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/17/oj>

25(3) Директиви 2014/17 як таке, що означає, що компенсація також покриває упущену вигоду кредитора, зокрема майбутні процентні платежі, втрачені в результаті дострокового погашення?

2. Якщо відповідь на питання 1 є позитивною, то чи містить законодавство ЄС, зокрема стаття 25(3) Директиви 2014/17, рекомендації щодо розрахунку упущеної вигоди кредитора в частині врахування доходу від реінвестування споживчого кредиту, пов'язаного з нерухомим майном, який було достроково погашено, і якщо так, то що це за рекомендації? А саме, чи повинні національні правила такого розрахунку бути пов'язані з тим, як кредитор фактично використовує суму, що була достроково погашена; чи може національне правило дозволяти кредитору розраховувати компенсацію за дострокове погашення на основі умовного реінвестування в безпечні цінні папери ринку капіталу зі строками погашення, що відповідають строку дії кредитної угоди («метод активів/пасивів»); чи ситуація, в якій споживач спочатку розриває договір про споживчий кредит, пов'язаний з нерухомим майном, на підставі права на розірвання, передбаченого національним законодавством, перш ніж достроково повернути кредит кредитору, також підпадає під сферу дії статті 25 Директиви 2014/17.

3. Чи підпадає під дію статті 25 Директиви 2014/17 ситуація, в якій споживач спочатку розриває договір споживчого кредиту, пов'язаний з нерухомим майном, на підставі права на розірвання, передбаченого національним законодавством, до дострокового погашення кредиту кредитору?

Висновки Суду.

Суд постановив:

1. Перше речення статті 25(3) Директиви 2014/17 слід тлумачити як таке, що не перешкоджає національному законодавству, яке для цілей компенсації кредитору у випадку дострокового погашення споживчого кредиту, пов'язаного з житловою нерухомістю, бере до уваги втрату прибутку кредитора, яку несе безпосередньо кредитор в результаті такого дострокового погашення. Зокрема фінансові збитки, понесені цим кредитором, залежно від обставин, у зв'язку із залишком договірних відсотків, які більше не будуть отримані, за умови, що на споживача не накладається штраф і компенсація є справедливою та об'єктивною й не перевищує цих фінансових втрат.

2. Статтю 25(3) Директиви 2014/17 слід тлумачити так, що у випадку дострокового погашення споживчого кредиту, пов'язаного з житловою нерухомістю, держави-члени повинні забезпечити, щоб розрахунок кредитором його втраченого прибутку, беручи до уваги єдину ставку повернення суми погашення достроково, призводить до того, що компенсація є справедливою та об'єктивною і не перевищує фінансових втрат кредитора, а також на споживача не накладається штраф. Директива 2014/17 не вимагає, щоб такий розрахунок був пов'язаний зі способом, у який кредитор фактично використовує суму, погашену достроково.

3. Статтю 25 Директиви 2014/17 слід тлумачити так, що вона також

застосовується, якщо споживач достроково виконує свої зобов'язання після розірвання договору споживчого кредиту щодо житлової нерухомості на умовах, встановлених національним законодавством.

Рішення Суду (Дев'ятої палати) від 21 березня 2024 року (Справа С-714/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Софійського районного суду (Болгарія))¹⁴.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 3(1), статті 4(1) і (2), статті 6(1) і статті 7(1) Директиви Ради 93/13/ЄЕС від 5 квітня 1993 року щодо несправедливих умов у споживчих контрактах (далі – Директива 93/13)¹⁵, пункту 1(о) додатку до Директиви 93/13/ЄЕС, а також статті 3(g), статті 10(2)(g) і статті 23 Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про споживчі кредитні договори та про скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС (далі – Директива 2008/48)¹⁶, та подано в рамках судового розгляду справи між S.R.G, що має місцезнаходження у Болгарії, та Profi Credit Bulgaria EOOD, кредитною установою, яка регулюється болгарським законодавством, щодо недійсності кредитного договору та наслідків його недійсності для повернення сум, що підлягають сплаті у вигляді процентів та комісій, сплачених за цим договором.

Софійський районний суд Болгарії вирішив призупинити провадження у справі та передати на розгляд Суду ЄС для винесення попереднього рішення наступні питання:

1. Чи слід тлумачити статтю 3(g) Директиви 2008/48 так, що витрати на додаткові послуги, узгоджені відповідно до договору про споживчий кредит, такі як плата за можливість відстрочення та зменшення платежів, становлять частину (APRC, annual percentage rate of charge, процентна ставка в річному обчисленні) за кредитом?

2. Чи слід тлумачити статтю 10(2)(g) Директиви 2008/48 так, що помилка (APRC) у кредитному договорі між позикодавцем і споживачем-позичальником має розглядатися як відсутність відповідної умови (APRC) у кредитному договорі, і національний суд має застосувати наслідки невідповідності (APRC) споживчого договору вимогам законодавства?

3. Чи слід тлумачити статтю 22(4) Директиви 2008/48 як таку, що передбачена національним законодавством санкція у вигляді анулювання договору про споживчий кредит, згідно з якою підлягає поверненню лише надана основна сума,

¹⁴ Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 24 March 2024 (C-714/22 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Sofiyski rayonnen sad (District Court, Sofia, Bulgaria)). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284088&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

¹⁵ Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31993L0013>

¹⁶ Directive 2008/48/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on credit agreements for consumers and repealing Council Directive 87/102/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008L0048>

є пропорційною, якщо в договорі про споживчий кредит не зазначено іншого (APRC)?

4. Чи слід тлумачити статтю 4(1) і (2) Директиви 93/13 так, що плата за пакет додаткових послуг, передбачених додатковою угодою до договору про споживчий кредит, яка була укладена окремо та на додаток до основного договору, має розглядатися як частина основного предмета договору і, отже, не може бути предметом оцінки несправедливості?

5. Чи слід тлумачити статтю 3(1) Директиви 93/13 у поєднанні з пунктом 1(о) додатку до цієї Директиви так, що умова в договорі про додаткові послуги, пов'язані зі споживчим кредитом, є несправедливою, якщо вона надає споживачеві абстрактну можливість відстрочки та перенесення платежів, щодо якої споживач зобов'язаний сплачувати комісію, навіть якщо він нею не скористається? Слід зазначити, що хоча суд, який звертається до Суду ЄС, у своєму третьому запитанні вказує на статтю 22(4) Директиви 2008/48, із запиту про винесення попереднього рішення, як роз'яснив цей суд, очевидно, що його сумніви стосуються статті 23 цієї директиви.

6. Чи слід тлумачити статті 6(1) і 7(1) Директиви 93/13, а також принцип ефективності як такі, що вони виключають правове положення, згідно з яким споживач може нести частину судових витрат у наступних випадках: коли позов про визнання того, що суми не підлягають сплаті через встановлену несправедливість умови, задоволено частково; коли споживачеві при здійсненні своїх прав практично неможливо або надмірно складно уточнити розмір вимоги; у всіх випадках наявності несправедливої умови, в тому числі у випадках, коли наявність несправедливої умови безпосередньо не впливає, повністю або частково, на розмір вимог кредитора, або коли умова не має прямого зв'язку з предметом судового розгляду?

Висновки Суду.

Суд постановив:

1. Статтю 3(g) Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про кредитні договори для споживачів та про скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС слід тлумачити так, що витрати, пов'язані з послугами, допоміжними до договору про споживчий кредит, які надають пріоритет розгляду кредитної заявки споживача, який купує ці послуги, і наданню позиченої суми, а також надають цьому споживачеві можливість відстрочення погашення щомісячних платежів або зменшення їх суми підпадає під поняття «загальна вартість кредиту для споживача» у значенні цього положення та, отже, «річна процентна ставка платежів», у значенні статті 3(i) цієї директиви, якщо придбання таких послуг є обов'язковим для отримання відповідного кредиту або якщо ці послуги є засобом для приховування фактичної вартості цього кредиту.

2. Стаття 10(2)(g) і стаття 23 Директиви 2008/48 повинні тлумачитися як такі, що не перешкоджають тому, що договір про споживчий кредит вважається вільним від процентів і комісій, якщо в такому договорі не визначено річну процентну

ставку, яка включає всі витрати, передбачені статтею 3(g) цієї Директиви, внаслідок чого його анулювання тягне за собою лише погашення відповідним споживачем основної суми кредиту.

3. Статтю 4(2) Директиви Ради 93/13/ЄЕС від 5 квітня 1993 року про несправедливі умови в споживчих договорах слід тлумачити так, що умови, що стосуються допоміжних послуг до договору про споживчий кредит, які надають пріоритет розгляду кредитної заявки споживача, який купує ці послуги, та у наданні позиченої суми, а також надають споживачеві можливість відстрочити виплату щомісячних платежів або зменшити їх розмір, в принципі, не належать до основного предмета цього договору в розумінні цього положення, а тому не звільняються від оцінки на предмет того, чи є вони несправедливими.

4. Статтю 3(1) Директиви 93/13 слід тлумачити так, що умова договору про споживчий кредит, яка дозволяє споживачеві відстрочити або змінити графік щомісячних платежів в обмін на сплату додаткових витрат, навіть якщо немає впевненості, що споживач скористається цією можливістю, може бути несправедливою, якщо, зокрема, ці витрати є явно непропорційними по відношенню до суми наданої позики.

5. Стаття 6(1) і стаття 7(1) Директиви 93/13, у світлі принципу ефективності, повинні тлумачитися як такі, що виключають національне законодавство, яке дозволяє вимагати від споживача сплати частини судових витрат, якщо після визнання того, що умова договору є недійсною через несправедливість, вимога цього споживача про відшкодування сум, які він переплатив за цією умовою, задовольняється лише частково на тій підставі, що на практиці неможливо або надмірно складно визначити обсяг права цього споживача на відшкодування цих сум.

Рішення Суду (Четвертої палати) від 7 березня 2024 року (Справа С-234/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Адміністративного суду Таллінна (Естонія)¹⁷.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 2(1)(a) і (b), статті 4(1)(d), статті 4(2)(1) (a), (b) і (h) та статті 8 Директиви 2003/4/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2003 року про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви Ради 90/313/ЄЕС (далі – Директива 2003/4/ЄС) та було подано у рамках провадження між Roheline Kogukond MTÜ, Eesti Metsa Abiks MTÜ, Päästame Eesti Metsad MTÜ та Агентством з охорони довкілля щодо відмови останнього задовольнити їхній запит на доступ до окремих даних, які використовуються для складання національної статистичної інвентаризації лісів.

¹⁷ Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 14 March 2024 (C-234/22 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Finanzgericht Düsseldorf (Finance Court, Düsseldorf, Germany). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283524&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=2694164>

Адміністративний суд Таллінна вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи повинні дані, що стосуються розташування постійних вибіркового ділянок для статистичної інвентаризації лісів в рамках основного провадження, класифікуватися як екологічна інформація в розумінні статті 2(1)(a) або (b) Директиви 2003/4/ЄС?

2. Якщо згідно з відповіддю на перше запитання вони мають бути класифіковані як екологічна інформація, то:

a) чи слід пункт (d) статті 4(1) Директиви 2003/4/ЄС тлумачити як такий, який означає, що дані про розташування постійних вибіркового ділянок для статистичної інвентаризації лісів також мають бути класифіковані як матеріали, що знаходяться на стадії завершення, або незавершені документи чи дані?

b) чи слід тлумачити пункт (a) статті 4(2)(1) Директиви 2003/4/ЄС як такий, який означає, що умова, викладена в цьому положенні, а саме, що відповідна конфіденційність передбачена законом, виконується, якщо вимога конфіденційності встановлена законом не для конкретного типу інформації, а впливає у результаті тлумачення на підставі інструменту загального характеру, такого як Закон «Про доступ до публічної інформації» або Закон «Про державну статистику»?

c) чи необхідно для цілей застосування пункту (b) першого підпункту статті 4(2) Директиви 2003/4/ЄС встановлювати наявність фактичних негативних наслідків для міжнародних відносин держави в результаті розкриття запитованої інформації, чи достатньо встановити, що існує ризик у цьому відношенні?

d) чи виправдовує підстава «захисту довкілля», зазначена у пункті (h) статті 4(2)(1) Директиви 2003/4/ЄС щодо обмеження доступу до екологічної інформації з метою забезпечення достовірності державної статистики?

3. Якщо згідно з відповіддю на перше питання дані, які стосуються розташування постійних вибіркового ділянок для статистичної інвентаризації лісів в основному провадженні не є екологічною інформацією, то чи повинен запит на інформацію щодо таких даних розглядатися як запит на доступ до інформації, визначений статтею 2(1)(b) Директиви 2003/4/ЄС, який має розглядатися відповідно до статті 8(2)?

4. Якщо відповідь на третє питання ствердна, то чи повинні дані, що стосуються розташування постійних вибіркового ділянок для статистичної інвентаризації лісів в рамках основного провадження, розглядатися як інформація про методи аналізу, відбору та попередньої обробки вибірок у розумінні статті 8(2)?

a) Якщо відповідь на четверте питання ствердна, то чи може доступ до такої інформації згідно зі статтею 8(2) бути обмежений з будь-якої серйозної причини, що впливає з національного законодавства?

b) Чи можна пом'якшити відмову в наданні інформації на підставі статті 8(2) іншими заходами, такими як надання доступу до запитованої інформації науково-дослідним установам або Рахунковій палаті з метою проведення аудиту?

5. Чи може відмова у розкритті даних, наприклад, про місцезнаходження постійних вибірових ділянок для статистичної інвентаризації лісів в рамках основного провадження бути виправдана метою забезпечення якості екологічної інформації в розумінні статті 8(1)?

6. Чи є пункт 21 преамбули Директиви 2003/4/ЄС правовою підставою для оприлюднення даних, що стосуються розташування постійних вибірових ділянок для статистичної інвентаризації лісів?

Висновки Суду.

Суд (Четверта палата) постановив:

1. Статтю 2(1)(а) Директиви 2003/4/ЄС слід тлумачити як таку, яка означає, що координати розташування постійних вибірових ділянок, що використовуються для періодичного збору даних з метою складання національної статистичної інвентаризації лісів, разом з даними, зібраними на цих вибірових ділянках, від яких вони є невіддільними, становлять екологічну інформацію в розумінні цього положення.

2. Статтю 4 Директиви 2003/4 слід тлумачити як таку, яка означає, що:

- координати розташування постійних вибірових ділянок, що використовуються для періодичного збору даних з метою складання національної статистичної інвентаризації лісів, не є документами, що перебувають на стадії завершення, або незавершеними документами чи даними у значенні пункту (d) першого підпункту пункту 1 цієї Директиви, або, у будь-якому випадку, екологічною інформацією, розголошення якої може підірвати конфіденційність процедур органів державної влади, у значенні пункту (а) першого підпункту пункту 2 цієї Директиви;

- погіршення достовірності даних, які були використані як основа для складання такої інвентаризації лісів, внаслідок розкриття цих координат, є такими, що може завдати шкоди міжнародним відносинам у значенні пункту (b) першого підпункту пункту 2 цієї статті, або охороні навколишнього середовища, якого стосується запитувана інформація, у значенні пункту (h) першого підпункту пункту 2 цієї статті за умови, що такі ризики є обґрунтовано передбачуваними, а не суто гіпотетичними.

3. Статтю 8(1) Директиви 2003/4/ЄС слід тлумачити як таку, яка означає, що адміністративний орган не може відмовити громадськості в розкритті координат розташування постійних вибірових ділянок, що використовуються для складання національної статистичної інвентаризації лісів, виключно на підставі цього положення.

4. Пункт 21 преамбули Директиви 2003/4/ЄС слід тлумачити як такий, що не може слугувати автономною правовою підставою для повідомлення громадськості координат розташування постійних вибірових ділянок, що використовуються для збору даних з метою складання національної статистичної інвентаризації лісів.

Енергетика

Рішення Суду (Другої палати) від 7 березня 2024 року (Справа С-558/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Consiglio di Stato (Державна рада, Італія)¹⁸.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статей 18, 28, 30, 34, 107, 108 і 110 ДФЄС та Директиви 2009/28/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, та якою вносяться зміни, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (далі – Директива 2009/28 (не діє) і замінена Директивою (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел). Клопотання подано в рамках провадження між Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (Італійський регуляторний орган з енергетики, мереж і навколишнього середовища; «ARERA») та, з іншого боку, неплатоспроможною компанією Fallimento Esperia SpA та Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE («GSE») щодо накладення фінансового штрафу на Fallimento Esperia, за невиконання зобов'язання придбати сертифікати, що засвідчують походження («зелені сертифікати») відновлюваної електроенергії, яку вона імпортувала в Італію протягом 2010 року.

Consiglio di Stato (Державна рада) вирішила призупинити провадження та передати на розгляд Суду ЄС для винесення попереднього рішення наступні питання:

Чи можна зробити висновки, що: стаття 18 ДФЄС забороняє будь-яку дискримінацію на підставі національної належності; статті 28 та 30 ДФЄС передбачають скасування митних зборів на імпорт та заходи, що мають еквівалентну дію; стаття 110 ДФЄС забороняє оподаткування імпорту понад ті податки, що прямо чи опосередковано накладаються на аналогічні вітчизняні товари; стаття 34 ДФЄС забороняє кількісні обмеження на імпорт та на всі заходи еквівалентної дії між державами-членами; статті 107 і 108 ДФЄС забороняють застосування заходів державної допомоги, про які не було повідомлено Комісію і які є несумісними з внутрішнім ринком; Директива 2009/28 спрямована на сприяння торгівлі «зеленою» електроенергією всередині Співтовариства, сприяючи розвитку виробничих потужностей окремих держав-членів, є такими, що перешкоджають національному законодавству накладати на імпортерів екологічно чистої електроенергії фінансовий тягар, який не поширюється на вітчизняних виробників такого продукту?

¹⁸ Judgment of the Court (Second Chamber) of 7 March 2024 (C-558/22 request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Consiglio di Stato (Council of State, Italy). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283527&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

Висновки Суду.

Суд постановив:

1. Статті 28, 30 і 110 ДФЕС слід тлумачити як такі, що не перешкоджають національним заходам, які, по-перше, вимагають від імпортерів електроенергії з іншої держави-члена, які не продемонструють, що імпортована електроенергія вироблена з відновлюваних джерел шляхом надання гарантій походження, купувати в національних виробників або сертифікати, що засвідчують походження електроенергії з відновлюваних джерел, або електроенергію, вироблену з відновлюваних джерел, пропорційно до обсягу електроенергії, яку вони імпортують, і, по-друге, передбачають штрафні санкції у випадку, якщо це зобов'язання не виконується, в той час як національні виробники електроенергії з відновлюваних джерел не зв'язані таким обов'язком щодо закупівлі.

2. Статтю 34 ДФЕС та Директиву 2001/77/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 вересня 2001 р. про створення сприятливих умов продажу електроенергії, виробленої з відновлюваних енергоджерел, на внутрішньому ринку електричної енергії, а також Директиву 2009/28, повинні тлумачити як такі, що не перешкоджають національним заходам, якщо буде встановлено, що вони не виходять за рамки того, що є необхідним для досягнення мети щодо збільшення обсягів виробництва електроенергії з відновлюваних джерел.

3. Статті 107 і 108 ДФЕС слід тлумачити як такі, що не перешкоджають цьому національному заходу, оскільки різниця у ставленні до національних виробників електроенергії з відновлюваних джерел та імпортерами електроенергії, які не надають гарантій походження, виправдана характером і загальною схемою система відліку, частиною якої він є.

Транспортна політика

Рішення Суду (Восьмої палати) від 21 березня 2024 (Справа С-703/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЕС Державної Ради Нідерландів)¹⁹.

Предмет справи. Державна Рада Нідерландів вирішила зупинити провадження для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи слід пункт 6.4 Додатку III до Директиви 2006/126/ЄС, а саме стандарт горизонтального поля зору обох очей, прочитаний у світлі принципу пропорційності, тлумачити так, що особа, яка не відповідає цьому стандарту з медичної точки зору, але яка, відповідно до різних медичних експертиз, дійсно придатна для керування вантажним автомобілем, може відповідати стандарту?

¹⁹ Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 21 March 2024 (Case C-703/22 WU v Directie van het Central Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284087&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

2. Якщо відповідь на перше питання є негативною, чи можна провести оцінку пропорційності в рамках Директиви 2006/126/ЄС в окремому випадку, навіть якщо критерій, встановлений у пункті 6.4 Додатку III до Директиви не надає можливості для винятків у таких випадках?

3. Якщо так, то які обставини можуть відігравати роль в оцінці того, чи може бути відступ від стандарту для кута зору в конкретному випадку, передбаченому пунктом 6.4 Додатку III до Директиви 2006/126/ЄС?

Висновки Суду.

Суд постановив, що пункт 6.4 Додатку III до Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/126/ЄС від 20 грудня 2006 року про посвідчення водія, зі змінами, внесеними Директивою Комісії 2009/113/ЄС від 25 серпня 2009 року, що розглядається у світлі принципу пропорційності та статті 15 Хартії Європейського Союзу про основоположні права слід тлумачити як такий, що у конкретному випадку виключає можливість вважати особу, з медичної точки зору, такою, що не відповідає вимогам, передбаченим у цьому пункті, і що водії групи 2, тобто водії транспортних засобів категорій C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 і D1E, повинні мати горизонтальне поле зору обох очей не менше 160 градусів, а відтак є такими, що відповідають цьому стандарту, оскільки, на думку кількох медичних експертів, ця особа насправді здатна керувати транспортним засобом однієї з цих категорій.

Рішення Суду (Четвертої палати) від 7 березня 2024 (Справа C-582/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС Адміністративного суду міста Кельна²⁰.

Предмет справи полягає у тлумаченні статті 56(1), (6) і (9) Директиви Європейського Парламенту і Ради 2012/34/ЄС від 21 листопада 2012 року про заснування єдиної європейської залізничної зони, і, як альтернативи, другого абзацу статті 19(1) Договору про Європейський Союз (TEU) і статті 47 Хартії Європейського Союзу про основоположні права.

Зважаючи на фактичні обставини, Адміністративний суд міста Кельна вирішив зупинити провадження для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи слід тлумачити статті 56(1), (6) і (9) Директиви 2012/34/ЄС так, що схема стягнення плати може стати предметом скарги, навіть якщо період, протягом якого застосовувалася плата, що підлягає перегляду, уже минув (скарга на «стару оплату»)?

2. Якщо відповідь на запитання 1 є ствердною, то чи слід тлумачити статтю 56(1), (6) і (9) Директиви 2012/34/ЄС так, що у випадку фактичного перегляду старих платежів, регуляторний орган може оголосити їх недійсними з дією *ex tunc*?

²⁰ Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 07 March 2024 (Case C-582/22 Länderbahn GmbH, Prignitz Railway GmbH, Ostdeutsche Eisenbahn GmbH, Federal Republic of Germany, DB Netz AG. URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283528&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

3. Якщо відповідь на запитання 1 і 2 є ствердною, то чи тлумачення статті 56(1), (6) і (9) Директиви 2012/34/ЄС допускає національне законодавство, яке виключає можливість перегляду ex post старих платежів із дією ex tunc?

4. Якщо відповідь на запитання 1 і 2 є ствердною, то чи слід тлумачити статтю 56(9) Директиви 2012/34/ЄС таким чином, що повноваження компетентного регуляторного органу щодо застосування способів захисту, передбачені цим положенням, також включають, в принципі, можливість зобов'язати інфраструктурну компанію відшкодувати платежі, які були стягнені незаконно, навіть якщо претензії щодо відшкодування між залізничними підприємствами та інфраструктурною компанією можуть бути виконані в порядку цивільного судочинства?

5. Якщо відповідь на запитання 1 і 2 є негативною, чи впливає право оскаржувати старі платежі в будь-якому випадку з першого абзацу статті 47 Хартії Європейського Союзу про основоположні права та другого абзацу статті 19(1) Договору про Європейський Союз (ТЕУ), якщо регуляторний орган не прийняв рішення щодо скарги, відшкодування незаконних старих платежів згідно з нормами національного цивільного законодавства виключається відповідно до практики Суду у *CTL Logistics* (рішення від 9 листопада 2017 року, С-489/15, ЕУ:С:2017:834)?

Висновки Суду.

1. Статтю 56(1), (6) і (9) Директиви 2012/34/ЄС слід тлумачити як таку, що не допускає законодавство держави-члена, яке виключає будь-які повноваження регуляторного органу, до якого подається претензія на підставі пункту 1 цієї статті, переглядати законність платежів за інфраструктуру, термін застосування яких минув, і оголошувати їх недійсність із наслідком ex tunc.

2. Статтю 56(9) Директиви 2012/34/ЄС слід тлумачити таким чином, що вона не вимагає від регуляторного органу можливості самостійно вимагати відшкодування плати за інфраструктуру, коли національне законодавство, за умови дотримання принципів рівності та ефективності, надає ці повноваження цивільним судам.

Рішення Суду (Третьої палати) від 21 березня 2024 (Справа С-76/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267ДФЄС Земельного суду Франкфурта-на-Майні)²¹.

Предмет справи полягає у тлумаченні статті 7(3) і статті 8(1)(а) Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 261/2004 від 11 лютого 2004 року про запровадження спільних правил компенсації та допомоги пасажиром у разі відмови

²¹ Judgment of the Court (Third Chamber) of 21 March 2024 (Case C-76/23 Cobult UG v TAP Air Portugal SA). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284090&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5205943>

у перевезенні та скасування чи тривалої затримки рейсів, та скасування Регламенту (ЄЕС) № 295/91.

Зважаючи на фактичні обставини, Земельний суд Франкфурта-на-Майні вирішив зупинити провадження для попереднього вирішення такого питання:

Чи слід тлумачити статтю 7(3) Регламенту № 261/2004 таким чином, що пасажир дав свою «підписану згоду» про відшкодування вартості квитка за допомогою ваучера у значенні першого абзацу статті 8(1)(а) Регламенту, якщо пасажир вибирає ваучер такого типу на вебсайті авіаперевізника, з виключенням подальшого відшкодування вартості квитка в грошовій формі та отримує його електронною поштою, а відшкодування вартості квитка в грошовій формі можливе лише після попереднього звернення до відповідного авіаперевізника?

Висновки Суду.

Суд постановив, що Статтю 7(3) Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 261/2004 від 11 лютого 2004 року про запровадження спільних правил компенсації та допомоги пасажирам у разі відмови у перевезенні та скасування чи тривалої затримки рейсів, та скасування Регламенту (ЄЕС) № 295/91, що розглядається разом зі статтею 8(1)(а) цього Регламенту та у світлі пункту 20 преамбули цього Регламенту слід тлумачити так, що у разі скасування рейсу відповідним авіаперевізником вважається, що пасажир дав свою «підписану згоду» на відшкодування вартості квитка за допомогою ваучера, де він або вона заповнила онлайн-форму на вебсайті цього авіаперевізника, за допомогою якої він чи вона вибрала такий спосіб відшкодування з виключенням відшкодування у вигляді грошової суми, де цей пасажир міг зробити вибір і дати згоду на відшкодування вартості його або її квитка ваучером, а не грошовою сумою, яка передбачає, що авіаперевізник надав цьому пасажирові достовірну і повну інформацію про різні способи відшкодування.

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*